

กระบวนวิชา
กลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของประเทศไทย
(IL 1410)

มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา ชาติพันธุ์วรรณนา
Anthropology, Ethnology and Ethnography

บรรยายโดย อาจารย์ปรัชญานินทร์ วงศ์ทิตกุล
วิทยาลัยนานาชาติภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มานุษยวิทยา (Anthropology)

1. เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเผ่าพันธุ์มนุษย์หรือวงศัวงศ์ของมนุษย์โดยเฉพาะ
2. เป็นวิชาที่เน้นศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของมนุษยชาติในทุกด้าน (กายภาพ และ ชีวภาพ) ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
3. เป็นวิทยาศาสตร์ที่เน้นการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ทั่วโลก
4. เป็นกระบวนการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic approach)

งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543: 1-3

สาขาย่อยของมานุษยวิทยา (Anthropology)

1. มานุษยวิทยากายภาพ (Physical Anthropology) เน้นศึกษาลักษณะทางชีวภาพหรือกายภาพของมนุษย์ วิวัฒนาการทางกายภาพตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
2. โบราณคดี (Archaeology) ศึกษาวัฒนธรรมที่สูญไปแล้ว จากหลักฐานต่าง ๆ ที่มนุษย์ในอดีตทิ้งไว้
3. มานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ (Anthropological Linguistics) เน้นการศึกษาภาษา (แต่ไม่ใช่นักภาษาศาสตร์) หาต้นตอแหล่งกำเนิดของภาษา และพัฒนาการของภาษาต่าง ๆ

งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543: 1-9

สาขาย่อยของมานุษยวิทยา (Anthropology)

4. มานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Anthropology)

ศึกษาพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของมนุษย์ หรือศึกษาวัฒนธรรมของวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 สาขาย่อย คือ

- 1) ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography)
- 2) มานุษยวิทยาสังคม (Social Anthropology)
- 3) ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology)

งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543: 1-9

ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography)

1) the process of writing about and documenting specific societies.

Ethnographers "do" ethnography (which means "culture writing.")

2) the product of doing ethnography.

This may be a written work, but it also includes ethnographic films, novels, poetry, photography, etc.

Eastern Oregon University
<http://www2.eou.edu/~kdahl/ethdef.html>

ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography)

ชาติพันธุ์วรรณา (**Ethnography**) หรือ “งานเขียนทางชาติพันธุ์” เป็นผลผลิตด้านวรรณกรรมที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ของคนในชุมชนที่ศึกษา และเป็นผลมาจากการจดบันทึกงานสนาม (**field notes**) อย่างระมัดระวัง มีความละเอียด

ชาติพันธุ์วรรณาจึงมีความสำคัญมากในวิชามานุษยวิทยา และในการวิจัยสนามทางมานุษยวิทยา เพราะทำให้รู้จักวัฒนธรรมนั้น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และการใช้ข้อมูลเหล่านั้นโดยนักมานุษยวิทยา

งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมานุษยวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542: 7

ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology)

The study of culture and ways of life in general. Often regional: the "ethnology of Africa," the "ethnology of North America."

To study the ethnology of a region, one reads ethnographies about that region (or views ethnographic films, etc.)

Eastern Oregon University
<http://www2.eou.edu/~kdahl/ethdef.html>

ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology)

วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งเชื้อชาติของมนุษย์ กำเนิดของเชื้อชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ ตลอดจนลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติต่าง ๆ

(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology)

ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology) เป็นวิชาที่ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อ และวิถีปฏิบัติของแต่ละสังคม

เป้าหมายหนึ่ง คือ ศึกษาประวัติศาสตร์มนุษย์ กฎทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และนัยทั่วไปเกี่ยวกับธรรมชาติมนุษย์

<http://www.wikipedia.org>

ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology)

ในประเทศอเมริกา คำว่า **ชาติพันธุ์วิทยา [Ethnology]** มีความหมายเดียวกับคำว่า **มานุษยวิทยาวัฒนธรรม [Cultural Anthropology]**

ด้วย ชาติพันธุ์วิทยา เป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่ง และเป็น การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น มโนภาพ “วัฒนธรรม” จึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษา โดยมีเทคนิค การวิจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ “ระเบียบวิธีการเปรียบเทียบ” (**comparative method**) เพื่อหาความสม่ำเสมอ และกระบวนการ ที่วัฒนธรรมเปลี่ยนไป ดังนั้น ชาติพันธุ์วิทยาจึงใช้ทฤษฎีมากกว่า ชาติพันธุ์วรรณา

(งามพิศ สัตย์สงวน, 2542: 8-9)

ชาติพันธุ์วิทยา และ ชาติพันธุ์วรรณา

Ethnology VS Ethnography

1. เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้แยกขาดจากกัน
2. เป็นขั้นตอนที่สัมพันธ์และพึ่งพากันและกัน
3. เป็นกระบวนการอันเดียวกัน

ชาติพันธุ์วรรณาเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการวิจัยทางมานุษยวิทยา

The End